Józef uczy się przebaczać

Początki wiary i patriarchowie • Rdz 37:1–36; 45:1–15

Myśl przewodnia

Przeprosiny są ważne, a odbudowa zaufania wymaga bezpiecznych działań.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Józef mieszkał z ojcem i braćmi. W rodzinie narastała zazdrość. Bracia potraktowali Józefa okrutnie i sprawili mu wielką krzywdę. Musiał żyć daleko od domu.

Po latach Józef został człowiekiem mającym duże możliwości pomagania ludziom w Egipcie. Gdy jego bracia przybyli po żywność, rozpoznał ich. Oni początkowo nie wiedzieli, kim jest.

Kiedy wyjawił im swoją tożsamość, pojawiły się łzy i rozmowa. Historia pokazuje możliwość przebaczenia i odbudowy więzi. Nie znaczy to, że krzywda stała się dobra albo że można było o niej zapomnieć.

Józef bardzo długo nie widział braci. Kiedy spotkali się ponownie, potrzebna była rozmowa o tym, co zaszło. Nie każde „przepraszam” oznacza, że od razu wróciło zaufanie. Możemy wybaczać, zachowując rozsądne granice. O bezpieczeństwo dzieci odpowiadają dorośli, a dziecko może odmówić kontaktu z kimś, kto je krzywdzi.

Dziś, gdy komuś zrobimy przykrość, możemy powiedzieć prawdę, przeprosić i zmienić zachowanie. A gdy ktoś nas rani, wolno poprosić o pomoc i zachować bezpieczny dystans. Na zaufanie pracuje się czasem długo.

Cele lekcji

• Wskazuje krzywdzący czyn braci.

• Odgrywa prostą rozmowę o przeprosinach i zmianie zachowania.

• Wskazuje, do kogo zwrócić się po pomoc.

• Odpowiada na pytanie kontrolne: Czy po przeprosinach musimy od razu komuś zaufać?

Przebieg zajęć

Pytanie otwierające — 4 min

Zapytaj: „Czy same słowa «przepraszam» wystarczą, jeśli ktoś nadal robi to samo?”.

Opowiadanie biblijne — 7 min

Lektura Rdz 37:1–36; 45:1–15. Jakub doświadczył konfliktu i stopniowej zmiany. W historii jego syna Józefa relacje rodzinne ponownie zostaną poddane próbie.

Porządkowanie wydarzeń — 6 min

Ułóżcie cztery kartoniki: zazdrość, krzywda, spotkanie, rozmowa. Poproś o wskazanie, gdzie widać złą decyzję, a gdzie próbę jej naprawienia.

Ćwiczenie z kartą — 9 min

W parach odegrajcie neutralne scenki: ktoś nieoddaje pożyczonego ołówka; jedna osoba mówi „przepraszam”, potem naprawdę go oddaje. Rozróżnij słowa i czyn. Narysujcie na karcie pomocną reakcję.

Wspólny wniosek — 4 min

Wszyscy mogą dokończyć: „Naprawa błędu zaczyna się od ...”.

Ćwiczenie uzupełniające

Dopasuj trzy słowa do sytuacji: przeprosiny, naprawienie szkody, bezpieczeństwo.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Dlaczego Józef cierpiał?

Bracia wyrządzili mu krzywdę z powodu zazdrości.

Czy przebaczenie czyni dawny czyn dobrym?

Nie; zła decyzja pozostała zła.

Co robić, gdy nie czujemy się bezpiecznie?

Szukać pomocy zaufanego dorosłego, nie zgadzać się na wymuszony kontakt.

Czy po przeprosinach musimy od razu komuś zaufać?

Nie. Zaufanie odbudowuje się przez bezpieczne, odpowiedzialne zachowanie.

Pomoce dydaktyczne

- cztery plansze wydarzeń
- rekwizyty do neutralnej scenki
- karta pracy i kredki
- Biblia

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Józef doświadcza ciężkiej krzywdy ze strony braci. W Rdz 42–44 następuje okres rozpoznawania ich postawy; Rdz 45 opisuje ujawnienie tożsamości. Nie przedstawiaj przebaczenia jako natychmiastowego obowiązku dziecka wracania do sprawcy. Granice, bezpieczeństwo, zadośćuczynienie i odpowiedzialność pozostają ważne.
- Odczytaj najwyżej kilka zdań z wybranego fragmentu. Resztę opowiedz własnymi słowami i zakończ prostą czynnością. Unikaj sprawdzianów pamięci oraz trudnych scen.
- Przebaczenie nie zobowiązuje do bezpośredniego spotkania ze sprawcą krzywdy; zapewnij dziecku ochronę.
- Rdz 37 opisuje zazdrość, przemoc i sprzedanie Józefa oraz cierpienie ojca. Nie minimalizuj krzywdy jako „niewinnego żartu braci”.
- Rdz 45:1–15 przedstawia ujawnienie tożsamości Józefa i jego zachętę do pojednania. Rozdziały 42–44 opisują proces wcześniejszych spotkań i sprawdzania postawy braci.
- Rdz 50:20 zestawia zamiary braci i Boże działanie ku ocaleniu. Ten werset nie oznacza, że wyrządzona krzywda była dobra lub że sprawcy zostali zwolnieni z odpowiedzialności.
- Odpuszczenie urazy, pojednanie i odbudowa zaufania mają różne znaczenia i nie zawsze następują jednocześnie. W bezpieczeństwie dzieci obowiązują granice i pomoc dorosłych.
- Józef mógł podejmować decyzje z pozycji władzy. W rozmowie etycznej uwzględnij nierówność sił, wolę pokrzywdzonego i realną zmianę zachowania sprawców.
- Nie ucz, że osoba skrzywdzona musi sama rozwiązać problem albo natychmiast wrócić do relacji.

• Nie wymagaj od dziecka szybkiego przebaczenia krzywdzicielowi, tajemnicy ani kontaktu z osobą niebezpieczną. W razie ujawnienia krzywdy zastosuj procedury ochrony małoletnich.

• Rdz 37, 42–45 i 50 trzeba czytać łącznie. Odróżniaj przebaczenie, pojednanie i odbudowę zaufania; krzywda wymaga ochrony poszkodowanego.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Józef doświadcza ciężkiej krzywdy ze strony braci. W Rdz 42–44 następuje okres rozpoznawania ich postawy; Rdz 45 opisuje ujawnienie tożsamości. Nie przedstawiaj przebaczenia jako natychmiastowego obowiązku dziecka wracania do sprawcy. Granice, bezpieczeństwo, zadośćuczynienie i odpowiedzialność pozostają ważne.

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie o tym, jak wygląda szczere naprawienie drobnej szkody.